

# Participatieplan beleidskader zonnevelden

## Aanleiding

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt met als hoofddoel: 35 TWh duurzame energieopwekking per jaar met bestaande technieken in 2030 in Nederland. Nieuwkoop behoort tot de regio Holland Rijnland. Voor haar bijdrage aan de RES 1.0 heeft Nieuwkoop in een raadsbesluit vastgesteld om in 2030 maximaal 0,08 TWh per jaar aan elektriciteit lokaal en duurzaam te produceren. We kunnen de 0,08 TWh niet realiseren door alleen in te zetten op zonnepanelen op grote daken. En voor (middel)grote windturbines zijn in Nieuwkoop, vanwege hoogtebeperkingen vanuit Schiphol en bescherming van onze Natura 2000 en NNN gebieden, op haar grondgebied geen mogelijkheden. Ter realisatie van de doelstelling zijn – naast grote daken – dus velden nodig voor het benutten van zonne-energie. De zoekgebieden hiervoor (oriëntatiegebieden) zijn op de RES 1.0 kaart van Holland Rijnland gezet.

Een tweede aanleiding voor het opstellen van een beleidskader is dat de gemeente regelmatig verzoeken ontvangt voor het bestemmen van gebieden om energielevering via zonnevelden mogelijk te maken. Om op deze initiatieven goed de regie te kunnen houden, is dit beleidskader nodig.

## Doel beleidskader zonnevelden

Het beleidskader is onder te verdelen in een kaderstellend deel (alleen toetsen op ruimtelijke criteria zonder dat er een bestemming gewijzigd hoeft te worden) en een beleidsmatig deel waar binnen een aantal criteria (grenzen) een bepaald besluit wordt afgewogen. Daarin stellen we dus grenzen waarbinnen ontwikkelingen (zonnevelden) mogelijk zijn.

Het doel van het *beleidskader zonnevelden* is dus regie te houden op initiatieven voor zonnevelden via:

- Algemene voorwaarden (vast) zoals: uit het zicht onttrekken, multifunctioneel gebruik, verplichte monitoring geproduceerde stroom, bij beëindiging het veld in oorspronkelijke staat terugbrengen, verplicht participatieplan deel uitmakend van een ingediend projectplan etc.
- Ruimtelijke criteria (algemeen en specifiek voor het deelgebied spelende afwegingen) zoals: respecteer verkavelingsstructuur, creëer ruimte voor flora en fauna, natuurlijke begrenzing etc.
- Maatschappelijke criteria zoals: lokaal eigenaarschap, financiële participatie, sociale vergoedingen

Alleen met een beleidskader kan de gemeente meer groene stroom lokaal – via zonnevelden – produceren. Zolang er geen beleidskader is, staan we geen zonnevelden toe. En ook alleen met een beleidskader kan de ruimtelijke kwaliteit behouden blijven (inpassing zonnevelden in het landschap) en/of nieuwe kwaliteiten toegevoegd worden (synergie met andere opgaven). Het beleidskader is bedoeld om een wildgroei aan zonnevelden verspreid door Nieuwkoop te voorkomen.

## **Gewenst eindresultaat**

We zijn tevreden met een maatschappelijk gedragen beleidskader, vastgesteld door de gemeenteraad, waarin de basis is gelegd om:

- a. aanvragen te toetsen die laag op de zonneladder staan (zoals zonnepanelen op overkappingen op parkeerplaatsen, op waterbassins, tegen tuinbouwkassen aan in een concentratiegebied voor glastuinbouw)<sup>1</sup>
- b. planologische medewerking te verlenen aan initiatiefnemers met plannen die het beste aansluiten bij onze maatschappelijke en ruimtelijke criteria (het kader helpt om maatschappelijke tenders uit te zetten)

Met het beleidskader hebben we een instrument om - onder voorwaarden - in 2030 binnen de gemeente Nieuwkoop 0,08 TWh duurzame groene stroom te produceren.

## **Fasering**

Het project zit in de voorbereidende fase. We zijn aan het inventariseren:

- welke gebieden binnen de oriëntatiegebieden zich het beste lenen voor een ontwikkeling met plek voor zonnevelden;
- hoe we de zonnevelden het beste in het landschap kunnen inpassen;
- hoe we het beste regie kunnen houden op initiatieven voor zonnevelden;
- hoe we inwoners en ondernemers over het beleidskader gaan informeren en hoe we hun mening gaan ophalen.

Bijgevoegd is een processchema met daarin de tijdslijnen.

Het project is afgerond als het beleidskader door de gemeenteraad is vastgesteld (planning juni 2023).

---

<sup>1</sup> Voor particuliere kleinschalige initiatieven wordt er een beleidsregel opgesteld. Deze beleidsregel bevat ook regels over geveel aanpassingen (installaties op het dak en aan de buitenkant van de gevel, en bouwtechnische ingrepen over de begrenzing van een bouwvlak.

## Betrokken partijen

Er zijn verschillende partijen, met uiteenlopende belangen, betrokken rond het beleidskader.

- Intern: werkgroep (collega's vanuit ROG, BOR en PUZA), college, gemeenteraad; ondersteund door een landschapsarchitect en een bureau die de schetsontwerpen doorrekent
- Extern: klankbordgroep dorpsraden, grondeigenaren, inwoners, gebiedscoöperatie, exploitanten van zonnevelden, sectortafels (ondernemers), pers, natuur -en milieuorganisaties, agrariërs
- Partners: het Rijk, provincie Zuid-Holland (ook toetsende rol), Regio Holland Rijnland, waterschappen, netbeheerders, aangrenzende gemeenten

## Belangenanalyse

Het belang van dit project voor de inwoners en ondernemers is groot. Er spelen verschillende individuele en lokale belangen:

- Inwoners zien het belang van duurzame energie, maar – met het oog op grootschalige opwekking - willen ze het liever niet in de eigen achtertuin.
- Ondernemers zien kansen om minder afhankelijk te worden van de fossiele markt en openbare netten.
- Agrariërs zien naast individuele kansen ook bedreigingen vanwege de afname van landbouwareaal.
- Grondeigenaren zien een nieuw verdienmodel, waarbij sommigen al intentieovereenkomsten met exploitanten van zonnevelden hebben afgesloten.
- Netbeheerders zien graag een stabiel net met een goede verhouding wind –en zonne-energie.
- Provincie heeft een dubbel belang: enerzijds het verder brengen van de energietransitie en anderzijds het in standhouden van de ruimtelijke kwaliteit van het Groene Hart

Hoe de houding van de diverse doelgroepen is, ten opzichte van de verschillende initiatieven voor de opwek van duurzame energie, is in de gemeente niet altijd duidelijk. De houding tegenover zonnevelden is bij inwoners terughoudend. Ze hebben ze het liefste op het dak.

Om het algemeen belang van opwek van duurzame energie te dienen, werken we samen met dorpsraden van verschillende kernen. De dorpsraden hebben een klankbordgroep RES opgericht die uit leden van de diverse dorpsraden bestaat. Dit helpt de aandacht te richten op de gezamenlijk te nemen stappen. Alle dorpsraden hebben zich bij de klankbordgroep aangesloten. Alleen ontbreekt er een vertegenwoordiging uit Nieuwkoop, omdat deze kern geen dorpsraad heeft. De dorpsraden helpen ons de inwonersbijeenkomsten voor te

bereiden en aan te laten sluiten op datgene dat in het betreffende dorp en directe omgeving speelt.

Daarnaast hebben we regelmatig overleg met ondernemers via de sectortafels van GCN/VON. Het gaat om de sectortafels: Industrie, Natuur en Landbouw. De ondernemers hebben een adviserende rol. Ondernemers kunnen ook een belang hebben als grondeigenaar of afnemer. We willen deze meer gaan betrekken bij de sectortafels en/of bij de energiegebiedssysteem projecten van GCN/VON.

<b>Actor</b>	Klankbordgroep dorpsraden	Inwoners Nieuwkoop	Agrariërs / ondernemers	Exploitanten / grondeigenaren
<b>Standpunt (voor, terughoudend of neutraal)</b>	Neutraal	Terughoudend (liever op het dak)	Wisselend	Voor
<b>Belang</b>	Zien noodzaak maar vrezen voor natuur en aanzicht	Willen liever geen zonnevelden	Commercieel vs verlies landbouwgrond	Commercieel
<b>Problemen/kans</b>	Voelen zich niet gehoord/constructief en duidelijk informeren en consulteren	Zien noodzaak niet/goed informeren en betrekken	Bedreiging landbouwactiviteit / onderdeel verdienmodel	Te hoge eisen cq randvoorwaarden/ geld verdienen
<b>Benadering</b>	Informeren en betrekken via overleggen met klankbordgroep	Informeren en betrekken via lokale bijeenkomsten	Laten adviseren vanuit de sectortafels energietransitie	Informeren
<b>Belang bij dossier</b>	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
<b>Vertrouwen (weinig of veel)</b>	Wisselend	Wisselend	Wisselend	Wisselend
<b>Invloed (groot of klein)</b>	Groot; zijn spreekbuis naar eigen kern	Groot; voor draagvlak plannen	Groot; met het oog op continuering bedrijfsactiviteiten	Groot, zij hebben een eigen belang gericht op winstmaximalisatie

## Benadering inwonerparticipatie

Vanuit de belangenanalyse komt het beeld naar voren dat inwoners liever geen zonnevelden zien en deze enkel en alleen op de daken willen. In de participatie met inwoners moeten we uitleggen dat zonnevelden noodzakelijk zijn om te voldoen aan het raadsbesluit om in 2030 maximaal 0,08 TWh per jaar aan elektriciteit lokaal en duurzaam te produceren. We zullen dan al snel doorgaan naar datgene wat de gemeenteraad heeft vastgesteld binnen de RES 1.0. Het traject daarvoor is een gepasseerd station.

We hebben met de dorpsraden uitvoerig stilgestaan hoe we dit vraagstuk aan de inwoners kunnen voorleggen en wat daarin verstandig zou kunnen zijn. Met de input van de dorpsraden komen we tot de conclusie dat we in een bepaalde volgorde moeten werken. En

dat we vooral moeten visualiseren. We gaan tijdens de dorpsbijeenkomsten dus zo snel mogelijk naar de beelden en schetsontwerpen van de landschapsarchitect.

### **Hoofdboodschap:**

*Om in 2030 0,08 TWh per jaar duurzame energie te kunnen produceren hebben we zo'n 60 ha zonnevelden nodig en 20 ha zonnepanelen op grote daken. Wij willen geen wildgroei aan zonnevelden in ons mooie landschap. Om regie te houden op initiatieven voor zonnevelden ontwikkelen we een beleidskader met algemene voorwaarden en ruimtelijke- en maatschappelijke criteria. U kunt laten weten wat u belangrijk vindt bij het aanleggen van zonnevelden.*

*Sub-boodschappen:*

#### **Zon op grote daken**

*In de participatie met inwoners leggen we dus uit dat zon op grote daken ook onze eerste prioriteit is. Maar dat dit niet voldoende is om de doelstelling en het besluit van de gemeenteraad om in 2030 0,08 TWh duurzame energie te produceren, waarbij de raad heeft gezegd geen windturbines te willen.*

#### **Oriëntatie(zoek)gebieden liggen vast**

*In hetzelfde raadsbesluit zijn zoekgebieden op de kaart gezet. Dat is dan ook de vertreksituatie en daarover gaan we niet opnieuw in discussie. De zoekgebieden werken we verder uit.*

Hieronder staat de aanpak tijdens de inwonersbijeenkomsten beschreven:

### **1. Opgave, 0,08 TWh in 2030, zon op dak belangrijk, raadsbesluit RES 1.0 vertreksituatie, oriëntatiegebieden uitwerken**

Zonnevelden roepen veel weerstand op, bij ondernemers vaak minder dan bij inwoners (zie belangenanalyse). Inwoners zijn van mening dat er betere alternatieven zijn zoals zonnepanelen op het dak. We zullen veelvuldig benoemen dat we daar mee bezig zijn, dat dat ook onze voorkeur heeft en dat we werken aan de lage treden van de zonneladder (waaronder zon op dak). Maar dit alles wel met de boodschap dat dit niet voldoende is om aan de door de Raad vastgestelde 0,08 TWh in 2030 te komen.

Het raadsbesluit over de RES 1.0 Holland Rijnland is onze vertreksituatie, daarover gaan we niet meer in discussie. Hetzelfde geldt voor de zoekgebieden. Deze zijn op een oriëntatiekaart gezet als deel van de RES 1.0 Holland Rijnland. De oriëntatiegebieden zijn we aan het uitwerken. Deze kaart laten we zien en we zeggen er direct bij dat we – aan de hand van schetsontwerpen – de mogelijkheden en dilemma's gaan delen. Dit doen we in daarvoor apart opgetuigde fysieke bijeenkomsten in dorpsclusters (tenzij er op dat moment nieuwe coronaregels van kracht zijn die dat onmogelijk maken).

## **2. Uitwerking oriëntatiegebieden per dorpscluster, schetsontwerpen en afwegingscriteria, mogelijkheden landschappelijke inpassing**

Wij kiezen er dus voor om vooral visueel te communiceren. In de uitwerking van de oriëntatie(zoek)gebieden kijken we per (deel)gebied:

- welke inpassing in het landschap mogelijk kan zijn, rekening houdend met landschappelijke en natuurwaarden,
- vraag en aanbod bij elkaar,
- netcapaciteit en koppelkansen met andere opgaven (vernatting, landbouw, bodemdaling, biodiversiteit etc.).

Dit leggen we voor aan inwoners die daar hun reactie op kunnen geven. We laten daarbij twee verschillende schetsontwerpen zien,: de eerste vanuit de ogen van de initiatiefnemer/ontwikkelaar met de nadruk op winstgevendheid (zoveel mogelijk panelen) en de tweede (voorkeur) vanuit het oogpunt van de gemeente, rekening houdend met allerlei belangen.

Ook laten we een compilatie met beelden van al bestaande zonnevelden zien: welke type zonnevelden zijn er mogelijk en hoe ziet dat eruit in het landschap (ook op ooghoogte).

We blijven daarbij steeds bij de hoofdboodschap om 0,06 TWh in 2030<sup>2</sup> aan groene stroom te produceren (circa 60 ha zonnevelden) en dat we dit zo goed mogelijk – onder voorwaarden - willen inpassen in ons landschap. We laten dus ook zien hoeveel 60 ha is.

Aan de hand van de schetsontwerpen gaan we dieper in op het produceren van groene stroom als onderdeel van een groter energiesysteem van uitwisseling van warmte, elektriciteit en opslag (smart grid). Dit koppelen we aan de bedrijfsterreinen. We geven de noodzaak aan om bedrijven minder afhankelijk te maken van het gas en ook minder afhankelijk van het elektriciteitsnet. Dit vergroot de overlevingskansen van bedrijven die hier afhankelijk van zijn en daarmee de werkgelegenheid die hiermee verbonden is.

## **3. Uitleg waarom beleidskader nodig, sturing, ruimtelijke en sociale criteria**

We willen inwoners inzicht en duidelijkheid in de keuzes geven en ze de best mogelijke oplossingen bieden om in Nieuwkoop ruimte te creëren voor zonnevelden. Als we niets doen, dat wil zeggen geen voorwaarden gaan stellen om zonnevelden te ontwikkelen, hebben we ook geen invloed op hoe we willen dat initiatiefnemers/ontwikkelaars ermee omgaan. Gechargeerd kunnen ze dan doen wat ze willen en krijgen we – in de meest worstcase scenario - een wildgroei aan zonnevelden, waarbij de stroom direct het net op gaat. Om het beste voor de inwoners eruit te halen en regie te houden op de ontwikkeling, stellen we dit beleidskader op. Samen bekijken we welke criteria inwoners belangrijk vinden en welke rol zij vinden dat de gemeente hierin kan innemen. Voor de bijeenkomsten

---

<sup>2</sup> 0,02 TWh willen we op grote daken realiseren; dat maakt samen 0,08 TWh per jaar in 2030

gebruiken we een tabel met criteria waarin inwoners kunnen aangeven wat voor hen belangrijk is. De tabel is met input van de dorpsraden tot stand gekomen.

#### **4. Raadplegen, vragen en terugkoppeling**

Tijdens de inwonersbijeenkomsten gaan we verder dan informeren. We leggen de ontwerpschetsen voor het betreffende deelgebied voor, lopen de criteria door en gaan het gesprek aan. We blijven daarbij onze hoofdboodschap herhalen. We vragen inwoners te reageren en nemen deze reacties mee als input voor het beleidskader.

Een aantal dilemma's waar we bij stil staan, zijn:

- a. Productie (verdichting) versus groen/natuur (ruimte voor flora en fauna)
- b. Hoge productie (90%) versus randvoorwaarden
- c. Publiek versus privaat
- d. Aansluiting op het net versus vraag en aanbod bij elkaar

De input vanuit de inwonersparticipatie worden – samen met het advies van de sectortafels energietransitie - geanalyseerd en verwerkt in het beleidskader. Via het participatieplatform [www.Denkme.Nieuwkoop.nl](http://www.Denkme.Nieuwkoop.nl) houden we inwoners op de hoogte.

## **Communicatie**

### **Algemeen**

Er is op dit moment voor de hoofddoelgroep inwoners één kernboodschap geformuleerd. Het uitgangspunt is om de inwoners van Nieuwkoop zo goed mogelijk te informeren gedurende het proces. Daarbij zoomen we in op details, geven we veel uitleg, houden we het persoonlijk en zorgen we voor overzicht.

De energietransitie is een ingewikkeld onderwerp, met een lange looptijd, tegenstrijdige belangen, verschillende doelgroepen en verschillende processen. De samenhang zien tussen alle verschillende onderwerpen en stappen vraagt nogal wat van onze inwoners. Op de website duurzaam-nieuwkoop staat alles uitgelegd. Deze website wordt continu geactualiseerd.

Daarnaast houden we nauw contact met de diverse dorpsraden om informatie met hen te delen voor hun achterban zodat iedereen goed geïnformeerd kan zijn. Maar ook om informatie op te halen, wat er speelt.

Met behulp van de website [www.duurzaam-nieuwkoop.nl](http://www.duurzaam-nieuwkoop.nl), dorpsraden, special van Nieuwkoop Nieuws in oktober'22 en bijeenkomsten willen we inwoners op de hoogte houden van de ontwikkelingen en de afwegingen die we maken. De communicatie wordt ondersteund met artikelen in Nieuwkoop Nieuws en andere lokale en sociale media. Zo willen we zo duidelijk, open en concreet mogelijk communiceren zodat alle informatie voor iedereen duidelijk en begrijpelijk is.

## **Communicatiemiddelen**

Om de kernboodschap over te dragen worden er diverse communicatiemiddelen ingezet, waarbij er per doelgroep is aangegeven welk communicatiemiddel het meest passend is.

### *Alle inwoners*

Duurzaam-nieuwkoop.nl

Nieuwkoop Nieuws (special)

Klankbordgroep dorpsraden

Inwonerbijeenkomsten

Denkmee.nl

Digitale komborden (aankondiging webinar)

### *Inwoners diverse oriëntatiegebieden*

- Bewonersbrief (op papier)
- Bewonersavond (op locatie in eigen dorp)
- Dorpsraad
- Digitale komborden

### *Gemeenteraad*

- Raadsbrieven
- Presentaties
- Raadsvoorstel

## **Participatie**

We werken dorpsgericht. Voor de gemeente is de dorpsraad een belangrijke schakel. Omdat leden van de dorpsraad actief betrokken zijn binnen hun gemeenschap en goed weten wat er leeft en speelt binnen het dorp.

We informeren de dorpsraad over de stappen die we zetten en welke overwegingen op ons pad komen. Zij delen dit met hun leden en delen de reacties met ons. In overleg met de dorpsraad bepalen we de beste aanpak om zoveel mogelijk inwoners te betrekken.

De dorpskern Nieuwkoop heeft geen dorpsraad. Ze zitten niet aan tafel, terwijl in die omgeving wel een oriëntatiegebied ligt. Ons is ook geen evenwichtige vertegenwoordiging via een ander georganiseerd verband bekend.

Om inwoners uit de kern Nieuwkoop betrokken te krijgen, hebben we deelnemers uit het RES 1.0 traject benaderd. We willen deze groep uitbreiden en een oproep doen om verder in het proces aangehaakt te blijven.

Naast de fysieke inwonersbijeenkomsten is er voor inwoners ook ruimte om digitaal via Denkmee.Nieuwkoop betrokken te blijven. Zo leggen we via dit medium stellingen voor waarop zij kunnen reageren. Ook plaatsen we er, na afloop van de fysieke bijeenkomst(en), een Q&A lijst op.



De stakeholders worden via de sectortafels energietransitie van de GCN/VON gedurende het participatietraject betrokken. Zij zullen uiteindelijk een advies uitbrengen.

De gemeenteraad beslist en heeft verschillende momenten waarop zij het proces kan volgen. Zij kunnen één van de inwonersbijeenkomsten bijwonen, via [Denkmee.Nieuwkoop.nl](https://denkmee.nieuwkoop.nl) op de hoogte blijven en een presentatie voor de gemeenteraad volgen. Tijdens deze presentatie wordt teruggeblikt op het participatietraject en wordt de raad voorbereid op de aan de gemeenteraad voor te leggen besluitpunten. De planning is dat juni 2023 het beleidskader ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

## Communicatiekalender

Onderstaande de belangrijkste mijlpalen voor de komende periode. Per moment is aangegeven, wie de doelgroep is en wat het betrekkingniveau is.

Wanneer	Wat	Doelgroep	Betrekkingniveau	Middelen
<b>25 Aug en verder</b>	Klankbordgroep RES dorpsraden	Dorpsraden	Meedenken	Fysieke bijeenkomst
<b>30 Aug</b>	Informatiesessie RES Raad	Raad	Informeren	Fysieke bijeenkomst
<b>Aug 2022- Mei 2023</b>	Publicaties	Inwoners	Informeren	Nieuwkoop Nieuws
<b>Dec 2022- Mrt 2023</b>	Meedenken	Inwoners oriëntatie gebieden	Informeren, raadplegen, meedenken	4 a 5 fysieke lokale bijeenkomsten voor dorpen die in of bij een oriëntatiegebied liggen, met max 100 lokale inwoners (indien de belangstelling groter is, houden we meer fysieke bijeenkomsten)  Denk mee
<b>Okt 2022 - Mrt 2023</b>	Adviseren	Sectortafels	Meedenken, adviseren	Fysieke bijeenkomsten
<b>Feb 2023</b>	Informeren	Provincie	Informeren, raadplegen, meedenken	Fysiek of online
<b>Mrt 2022</b>	Informeren	Inwoners en raadsleden	Informeren	
<b>Mrt – Jul 2023</b>	Besluit	Raad	Informeren Besluitvorming	Fysiek of online

## Communicatieplan

De communicatie rondom het beleidskader is verwerkt in een communicatieplan.